

НАГІНКА НА УКР. РОБІТНИЧУ ПРЕСУ.

Українська робітничая й селянська преса в Західній Україні переходить тяжкі часи. Майже кожне її число займає старосту, покликуючися на президентський розпорядок з 1927 року. А швидко відтак появляється другий наклад, получений з великими матеріальними витратами, з великими білими плямами.

За що конфіскує польська адміністрація робітничу пресу відно от хоч-би з 64 числа "Сельроба". Його заняло львівське староство за нотатку про події в Ходорові, про що писала вся преса в Польщі, за статтю "Буря на освітній ниві", в якій говорилось про те, "що поліцтво, усія пани та підпани повихалися до Провсвіту і "працюють". Роблять церковні чи помічні средства до поширення своїх особистих впливів, що означає побільшення "доходів" і тому "усе свідоме селянство й робітництво мусить в освітній роботі взяти участь, мусить ту роботу взяти в свої руки".

В статті "Освіта українським посям", в якій говорить про всіякі комедії-пародії, що то їх устроюють поли українським посям по селах, сконфіскувано ось яке місце: "Як вам не встид селяни брати участь в таких комедіях, як вам не встид, що поли блахмидить нас разом з своїми посями в тм часі, коли свідоме селянство разом з робітництвом стоїть на фронті боротьби проти тих же українських посяв і поліа, які є прихвостними панів, буржуазії, капіталістів. Селяни:

проч з попівсько-ундівським блахманом".

Ба навіть стаття "Коршма на читальні", в якій визнається селяні і робітників до борби з алкоголем, улягла конфіскації в такому маркантному місці: "Алкоголь — це один з самих лютих ворогів визвольного руху. Він помагає буржуазії держати працюючі маси в неволі. Ніколи не вірте, що буржуазна держава справді бореться з пиянством. Як вона може з ним боротися, коли тягне з розпивання працюючих мас найбільші зиски. Вона ж організує державні спиртні монополії, вона розбудовує гуральні й в цей мент кричить про боротьбу з пиянством. Це ще один спосіб на затуманення робітників і селян".

Отже українській робітничій пресі не вільно писати не лише нічого про Польщу, її устрій, її фашистський уряд, її ладяцьку адміністрацію, і т. д., але не вільно закликати населення, щоби воно інтересувалося своїм товариством "Провсвіто", не вільно торкати поліа ні ундівських посяв, ба навіть не вільно завзявати маси до борби з алкоголем. Слово робітничі газети можуть спокійно писати лише про події на Марсі. Не можна припускати, щоби адміністраційна влада уважала, що сконфісковані місяці дійсно заслуговують на конфіскацію, але вона робить це тому, щоби, довівши таким фронтом боротьби проти тих же українських посяв і поліа, які є прихвостними панів, буржуазії, капіталістів. Селяни:

СПАДЩИНА КОЦЮБІНСЬКОГО В ЧЕРНИГОВІ.

В день 15 річниці смерті М. Коцюбинського при Чернігівському держмузеї відкрито велику виставу, присвячену пам'яті письменника.

На виставі показано більшість оригінальних рукописів творів Коцюбинського. Тут і ранні його твори — "Андрій Соловейко", "Дядько та тітка", "На віру", вірші ранньої доби, переклади. Далі йдуть рукописи найкращих творів Коцюбинського "Фата Моргана", "Персона грата", "Сміх", "Він їде", "Подарунок на іменини", "На камені", "Сон", "Коці не винні", "Тіні забутих предків", "На острові".

Поруч показано і різні матеріали-чорнові рукописи, записні книжки, в які письменник записував свої нотатки та спостереження. Всі ці матеріали показують, як старанно вивчав письменник життя, що його оточувало, раніш ніж перетворити це життя в художні образи. Особливо яскраво це можна побачити на матеріалах, які використовував Коцюбинський, коли писав свою славнозвісну "Фата Моргана", що найкращу літературну картину селянської революції на Україні. Серед цих матеріалів численні кор-

спонденції районних земських статистиків, в яких вони пишуть про злидні та про настрій селян. Тут і судові справи — вирок над учасниками аграрного руху, які набули на Чернігівщині величезного розмаху, справа про захоплення селянами с. Локістого до громадських рук економії, справа про так звану "Виховістську трагедію", криваву розправу куркулів над революційними елементами села, що з виключною силою виображено в останніх сторінках "Фата Моргана". Всі ці матеріали Коцюбинський пильно вивчав і це дало таку глибоку переконливість та життєву правдивість його творам.

Дуже повно репрезентовано на виставі листування Коцюбинського з найвидатнішими сучасними йому письменниками та громадськими діячами. Є листи Івана Франка, Лесі Українки, Винниченка, Олеси Грушевського, Грінченка, Смілянська. Є також листи і російських письменників — Горького, Короленка та инш. Листи Горького характеризують виключно приязні взаємини, які були поміж ним та Коцюбинським.

Академія Наук СРСР в своєму листі до Чернігівського держмузею з нагоди відкриття вистави писала: "Михайло Михайлович Коцюбинський належить до найталановитіших письменників нашого недавнього минулого і справедливо має одне з перших місць в історії новітньої української літератури. Тонкий художник слова, він був палким та щирим борцем за права народу та його світле майбутнє".

Цінна збірка листування письменника має ще збагатитися. Горький обіцяв передати Чернігівському держмузеєві листи Коцюбинського до нього.

Добре устатковано побутовий куток письменника — тут робочий стіл з каламарем, книжки, стилець та ріжні речі.

І нарешті куток жалоби: фотографії знимки похоронного походу, знимок могили письменника в оточенні родичів та учасників похорону (серед них можна пізнати В. Блакитного); маса листів з телеграм з висловленням співчуття з усіх кінців України, Росії та з-за кордону.

Тисячі людей відвідали виставу за моменту її відкриття. Ця вистава — справді невичерпне джерело для того, хто хоче вивчити особу, оточення та творчість великого письменника.

ЕКОНОМІЧНА КРИЗА В ПОЛЬЩІ І УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

Економічний стан в Польщі наслідком лихих урожаїв не ві шкує ніякої поправки. Сьогодні зима буде дуже тяжка. Уряд вже тепер завів деякі обмеження в випливанні булок і приступив до вироблення апровізаційного пляну. Наслідком нестачі ринків збуту ситуація промислу в Польщі з кожним днем стає трудніша. Останні часи можна помітити, що власники позбуваються акцій. Білізе торговельного руху з акордонно в місяці серпні виказав пасивне сальдо в сумі 62,444,000 зол., бо протягом місяця привезено краму за кордону за 258,774,000, а натомість вивезено за 196,333,000 зол., отже Польща збідніла на суму 62,000,000 золотом одного місяця.

Це економічне положення в Польщі відбивається в першій мірі на українському населенні. Всі елементарні нещастья протягом біжучого року стрінули саме населення західно-українських земель, та проте все населення не звільнено від надміру податків, ані воно не одержало від уряду ніякої помочі для поправки свого положення. Голодну зиму відчує українське населення як найбільше.

ЗНЕСЕННЯ КАРИ СМЕРТІ В МЕКЛЕНБУРГІ.

Німецька преса доносить, що мекленбургський уряд ухвалив знести кару смерті на просторі Мекленбург-Шверін. Ухвала увійшла в життя цим, що уряд не затверджує присудів смерті.

ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У РУМУНІІ.

Про систематичну денационалізацію Українців у боярській Румунії наші читачі знають давно. Відомо також, що під час недавнього перепису людности румунська влада вдавалася до найлукавіших заходів, аби тільки "скасувати" Українців та створити потрібну боювосту демографію пісявеної "Романія Марє" ("великої Румунії"). Тоді Українців записували як Росіян, Болгарів, то-що, бо така була інструкція з Бухарешту.

Виявляється проте, що влада боярство, прагнучи спекулювати мільйонами Українців, як таких, ладне навіть визнати їх за Румунів. Отож паризький тижневик "Ле Крі де Пель" відзначає й таку "теорію" бухарештських владарів, що має "обгрунтувати" денационалізацію всіх наменьшостей у Румунії: всі вони, мовляв, Румуні, що їх згодом українізовано, русифіковано, маляризовано, то-що...

Той самий журнал нагадує, що проти цієї оригінальної теорії давно виступив у румунському парламенті один із депутатів, який, між иншим, заявив:

"Українці живуть у Буковині та в північній Бесарабії, як автономна нація, з 10-го століття. Мова цього народу, що похо-

дить з української нації, яка має 40 мільйонів душ, стала літературною мовою з 18-го століття. Взввши на увагу, що буковинські Українці ніколи не говорили іншою мовою, до них не можна застосувати артикул 8 шкільного закону з 24-го липня 1924 р., за яким Українці на Буковині є українізовані Румуні".

Тим часом, як видно з дальшої частини тієї промови, з 1919 р. скасовано викладання по школах українською мовою, замість якої заведено румунську, дарма-що діти її не розуміють, (навіть "закон божий" викладають їм по румунському). Численні протести ні до чого не привели.

Майже одночасно боярську теорію спростував один із сенаторів, навівши свідчення ріжних учених. До того ж сенатор, навів цікаві приклади денационалізації Українців по-за шкільним цинтвом. Це славнозвісна боярська колонізація.

Роздавши селянам по 4 гектари землі, румунський уряд подбав про те, щоб українським селянам дали щонайбільше по одному. Решту приділено румунським "колоністам", що мають, як і в Польщі, виконати завдання денационалізації цілих українських країв.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПІДСУМКИ ШКІЛЬНОГО ПЕРЕПІСУ.

Рада Народніх Комісарів заслухала доповідь центрального статистичного управління УССР про попередні підсумки шкільного перепису установ народівти, проведеного в грудні 1927 року.

За даними перепису на 15 грудня 1927 року на Україні було 19,416 шкіл соціального виховання з загальним числом учнів 2,383,000, та вчителів — 67,204. Шкіл професійної освіти на цей же час було 1,257 з 172,700 учнів та 19,250 учителів.

Шкільна сітка в місті і на селі збільшується однаковим темпом. Коли по містах число шкіл збільшується швидше, то в той же час на селі збільшується число учнів та вчителів.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕРЕСУВНОЇ ОПЕРИ.

Як відомо в цьому році Народній Комісаріят Освіти ухвалив організувати українську пересувну оперу, що обслуговувала-б усі округи України і зокрема Донбас. Підготовчу роботу в цій справі вже майже закінчено.

За пляном пересувна опера працюватиме протягом 9 місяців. Дирекція намітила такий репертуар: "Тарас Бульба", "Казки Гофмана", "Князь Ігор", "Фауст", "Севільський Цирю-

лик". Можливо підуть "Самійло Кішка" та "Казка про царя Салтана". З балетів підуть: "Лебедине озеро" та "Червоної Мак".

СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАРИХ СЕЛЯН.

Виконуючи постанову ювілейної сесії Ц.В.К. С.Р.С.Р. колєгія Народного Комісаріят Соціального Забезпечення розглянула питання про забезпечення старих селян.

Матеріальна забезпеченість кожного старого селянина визначатиметься за кількістю зайнятої землі, за забезпеченням господарства робочою худобою та на яку суму господарство звільнено від сільсько-господарського податку.

Забезпечуватимуть селян з порядку пенсіонування і в порядку утримання селян у будинках соціального забезпечення. Старих селян мають доглядати до інвалідів другої групи, себ-то норма пенсії встановляється 6 карбованців на місяць. Забезпечення повинно розпочатися з 1928-1929 р., але, звважаючи на економічний стан республіки, колєгія Наркомздоров'я ухвалила взяти наступного року на забезпечення лише селян 75 та більше років. На забезпечення старих селян наступного року йтиме коштом республіканського бюджету та дотації з союзного бюджету.

"УКР. РОБ. ВІСТІ" -- В МАСІ!

ЗНИЖКА В ЛИСТОПАДІ ВСІМ НОВИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ.

Ми повинні свої газети зробити масовими! Ми повинні подвоїти число їх передплатників в місяці листопаді!

Тисячі українських робітників повинні стати передплатниками-читачами "Українських Робітничих Вістей". Кожний старий передплатник повинен придбати в листопаді "Українським Робітничим Вістям" нового передплатника.

Щоб полекшити працю тим, які приєднуватимуть "Українським Робітничим Вістям" нових передплатників; щоб дати змогу читати й освідомлятися тим українським робітникам, які ще не читають "Українських Робітничих Вістей" — Видавниче Товариство знизило на місяць листопада передплату на "Укр. Роб. Вісти" для всіх нових щорічних передплатників з \$4.00 на \$3.00.

За \$3.00 "Українські Робітничі Вісти" приходитимуть Вам три рази на тиждень через цілий рік!

Пам'ятайте про це, другим переказуйте — що від 1-го до 30-го листопада "Укр. Роб. Вісти" коштуватимуть для нових передплатників лише \$3.00 на рік. (Для піврічних передплатників знижки нема, тому передплачуйте зразу на цілий рік.)

ПРЕМІІ В КНИЖКАХ ДЛЯ ТИХ СТАРИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЩО ВІДНОВЛЯТЬ ПЕРЕДПЛАТУ НА "УКР. РОБ. ВІСТІ".

Даючи знижку всім новим щорічним передплатникам, Видавниче Товариство визначило ціни премій в книжках всім тим старим передплатникам, які відновлять свою передплату на "Укр. Роб. Вісти" в місяці листопаді!

Кожний старий передплатник, що відновить в місяці листопаді передплату на "Українські Робітничі Вісти" в сумі \$4.00, дістане в премії книжок за одного долара.

Хто відновить свою передплату на півроку в сумі \$2.00, той дістане в премії книжок на суму 50 центів.

Премії дається тільки для тих старих передплатників, що відновлять передплату на салдуочих рік і тільки з тих книжок, які проголошені в цій списі.

Календарів для премії є ограничене число, тому їх дістануть тільки ті сотки нових передплатників, що поспішать з відновленням передплати перш. Спішіть, а дістанете цікавий Календар-збірник за 1928 рік, який залишиться Вам на завждя цінною й незамінною книжкою.

ПРЕМІІ В КНИЖКАХ:

Звідні філософії (в оправі) ..	\$1.00	Про сут і причини туберкулози ..	.10
Звідні філософії (неоправлена) ..	.75	В кітях благо ораа (поезії) ..	.10
Проблеми пролетарської диктатури ..	.50	Козаччина ..	.10
Фізіка нації і національної незалежності ..	.35	Людське суспільство в передісторичному розвитку ..	.10
Фабричні розговори про економію ..	.25	Хто такі комуністи і чого вони хочуть ..	.05
3 життя першого чоловіка ..	.25	Церква і радянська влада ..	.05
і сучасних дикунів ..	.25	Межи людиною а машиною ..	.05
Роскази про сили природи, ..	.20	Нова політика Соціальної Росії ..	.05
часть I ..	.20	Фармер і робітник ..	.05
Що таке весвітній союз робітників ..	.20	НОВІ КНИЖКИ:	
Земля обітована ..	.20	Календар на 1928 р. (обмежена кількість) ..	\$1.00
Наймана праця й капітал ..	.20	Любов до життя ..	.25
Маркс і Енгельс про диктатуру пролетаріату ..	.20	Іван Франко ..	.25
Марксизм і дарвінізм ..	.20	ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ:	
Заробітня плата й зиск ..	.15	Юда (в оправі) драма на 5 дів ..	.75
Розмова про фізику ..	.15	Перед бурєю ..	.35
Основні засади комунізму ..	.15	Ми і вони (драма в 2 діях) ..	.35
Введення в національну економію ..	.15	Терорист Куч (драма в 4 діях) ..	.25
Роскази про сили природи, ..	.15	Зрандик (драма в 3 діях) ..	.25
часть II ..	.15	Мандрівник (ексїз в 1 дії) ..	.25
Радянське будівництво ..	.10	Базар (драма в 4 діях) ..	.25
Сучасне становище сільського господарства на Україні ..	.10	Два світи (драма в 4 діях) ..	.25
Хто такі комуністи і Причта про воду ..	.10	Нежданний гість (драмат. етюд в 1 дії) ..	.10
Революційні пісні ..	.10	НОВІ ТЕАТРАЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ:	
Як Галічан втягнули в контрреволюцію ..	.10	Скупар ..	.25
Наука й горілочний дурман ..	.10	Найт ..	.25
Україна як об'єкт міжнародної контрреволюції ..	.10	На перелазі ..	.25
		Час дитини ..	.25
		Тарас Бульба ..	.25
		Одної ночі ..	.25
		Радотий Фармера ..	.25
		Крик землі ..	.25

Товариші! ВИРІВНУЙТЕ в листопаді заєглу передплату на "Укр. Роб. Вісти"! ВІДНОВЛЯЙТЕ в листопаді передплату на "Укр. Роб. Вісти" на салдуочий рік! ПРИЄДНУЙТЕ в листопаді "Укр. Роб. Вістям" нових передплатників! ПОДВОЙТЕ ряди читачів і читачок своєї робітничо-фармерської преси! ГОТУЙТЕСЯ до листопадового кампанії негайно! ПРАЦЮЙТЕ ширю для своєї преси в місяці листопаді! ГОЛОСІТЬ клячи: "Українські Робітничі Вісти" — в масі! Українська робітничая книжка повинна бути в кожній хауї!

ДЖИМ ТУЛІ. ЖЕБРАКИ ЖИТТЯ. АВТОБІОГРАФІЯ БОСЯКА.

Переклав І. Ю. Кулик.

(Продовження.)

— Я йду на північ, так далеко на північ, як тільки зможу дістатись, — відповів мурич. — Оце лиш сім місяців, як я виїшов з в'язниці на півдні. Я відсидів п'ятнацять років з часу, як мені минуло двадцять три. Я зібрав досить бавовни, збудував досить шляхів і нарізав досить цукрової тростини, щоб загатити всю цю ріку.

— А за що вони тебе гноїли в тюрмі? — промигив я.

— Я нічого такого не зробив. Інший Негр порізав мене бритвою, ну, я порізав його назад, а вони мені вліпили п'ять років. Той Негр навіть не сконав. Я відсидів своє, а як залишилося ще з півроку до строку, вони мене найняли до одного багатого дядька на роботу. Він мене так залуцтав у борги, що я працював десять років задурно. Що-разу, як він давав мені пару "оверолс", він рахував мені за це не знати скільки й казав, що я маю це відробити. Я спитав його коли-ж я буду вільний, і він ка-

зав, що лічуче!) мене, як я з ним про це балакатиму. Кожний Негр у Джорджії може заробити долара, як видасть Негра-втікача. Я це знав, але все таки відважився — і раз утік на сплаві річкою. В мене був старий будьог, але нічого більше не залишилось, як кинути його. Я плавав, як негритинська дитина на тому сплаві, та й тепер я плачу, як згадаю за собаку. Бідний старий Мойсей, він геть обдер собі вуха, бігаючи агору і вниз берегом і гавкаючи за мною! Я довго плав річкою, а потім зустрів Негра й виплескав йому свої бої, а він хотів мене видати за доларе. Буль певний, що більше я вже не зроблю цього, чи то буде Негр, чи не Негр. Тепер і Негрові не можна вірити. Я добився до Мемфісу, дістав роботу й проробив два місяці, і кого-б, ти думає, я зустрів там одного дядя, як не агента, що продавав продукти мого старого хазяїна з Джорджії! Він сказав: "Негр, як твій хазяїн тебе спіймає, то він напевно повісить тебе й дасть крукам трохи чорного м'яса. Ти краще забирайся далі". Я злякався, аж зоблід, і звичайно, забрався звідти. Я дійшов до Кентокі й дістав працю в Бовлінг Грінні. Там я пробув чотири місяці, і чоловік, що для нього я робив, впадовав мене, і я ходив до школи разом з купою малих дітей аж три місяці. Вони всі сміялися з мене, великого Негра, що

бігає разом з дітьми, але я таки навчився де-що читати. А тоді, кого-ж я зустрів, як не знов того торговця, і він спробував мене спокусити, щоб з ним напився. Тоді він мені признався, що йому обіцяно двіста доларів, як він мене спіймає й приведе, бо я хороший роботящий Негр. Я злякався й утік звідти й не скажу вже тепер нікому нікому й ніде. Я просто йду собі та йду далі. Негр сказав мені в Девенпорті, що звідси мене ніхто не може забрати назад, хіба що губернатор на це дозволить, але я знаю краще, бо знаю свого старого хазяїна. Він готов вбити Негра, як убив би змію. Я знаю, я бачив, як він це робив. Один Негр турбував його, і він його застрілюв, і він сказав мені: "Забери цього Негра звідти". І я забрав. Він-то, напевно, шікує за мною, бо я все робив йому в хаті й возив його до церкви що-неділі. Я кажу, що піду на північ, і я вже й залишатимусь на півночі також.

— Отже, ти відробив п'ятнацять років за п'ятирічний вирок?

— Хоч закладайся, і я ще й повернутись назад не могу. Хай собі говорять, що хочуть, за південь, але північ досить добра для мене. Фарби покинули небо. Виспали зорі. Місяць відполірував ріку золотом.

Я дивився на Негра, що мовчазно втлюп очі в воду. Його обличчя майже зливалось з нічю, але жовтиво-білі очі виділялися.

— Диявольського життя ти зазнав, га, старий хлопче — мовив я.

— Та вже так. Негрові ніколи не щастить — ніде, ніяк ніколи.

— Але-ж ти чув за Букера Т. Вашингтона!) чи-ж ні?

— Так, білий хлопче, я чув за Джорджа й Букера — за обох. Але це й усе, що я знаю про них. Я лише могу трохи почитати в букварі — це й усе.

Пізно вночі я розповідав по-дитячи найновішій втікачів про обох Вашингтонів і про Туссена Ль'Увертюр, звільнителя Негрів, що його зрадив інтриган Наполеон.

Коли пришло ранішнє сонце, ми розійшли після того, як випили кави з булочками в якомусь зловісному ресторані.

Я подався до Чикаго, а Негр — до Мінеаполісу.

— Я не забуду тебе, білий хлопче.

— Не забуду і я. Бувай.

(Далі буде.)

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

що виходить у Вінніпегу і друкує приступні для молоді статті, вірші, оновідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фармерської молоді.

Поширюйте вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати! На цілий рік передплата вносить тільки 50 центів. Поодинокі число 5 ц. Замовлення з грішми посилайте на таку адресу:

THE YOUTH'S WORLD Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.

1) Себто розправиться судом Лічча-самосуд вчинити.